ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1963

Vyhlásené: 05.10.1963 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

74

ZÁKON
Slovenskej národnej rady
z 23. septembra 1963
o Slovenskej akadémii vied

Socialistická veda stáva sa čoraz výraznejším činiteľom v ďalšom rozvoji našej spoločnosti vedenej Komunistickou stranou Československa. V tomto procese pripadá významný podiel, vede na Slovensku. Jej úlohou je tvorivo sa zúčastňovať na rozvoji celého československého teoretického bádania a vedeckej tvorby, ako aj iniciatívne rozvíjať takéto bádanie a tvorbu so zreteľom na osobitné potreby hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska, včítane výchovy vysokokvalifikovaných vedeckých kádrov. Zásada jednotnosti československej vedy, ktorá sa opiera o prehĺbenú spoluprácu všetkých vedeckých pracovísk základného výskumu na území nášho štátu, umožňuje zabezpečiť ďalší rozkvet československej vedy, úzko spätej s potrebami rozvoja spoločnosti. Týmto požiadavkám treba v súlade s právnou úpravou o Československej akadémii vied, ako vrcholnej vedeckej ustanovizne v Československej socialistickej republike, prispôsobiť i náplň práce, organizačnú štruktúru a metódy činnosti Slovenskej akadémie vied, ako najvyššej vedeckej ustanovizne Slovenska, ktorá nadväzuje na pokrokové tradície vedy na Slovensku (Matica slovenská, Učená spoločnosť Šafárikova, Slovenská akadémia vied a umení a iné inštitúcie) a tvorí organickú súčasť Československej akadémie vied. Slovenská národná rada sa preto uzniesla na tomto zákone:

Prvá časť
Postavenie a úlohy Slovenskej akadémie vied

§ 1

Slovenská akadémia vied (ďalej len „Akadémia“) ako organická súčasť Československej akadémie vied je najvyššou národnou a regionálnou vedeckou ustanovizňou na Slovensku; rozvíja výskumnú činnosť na svojich vedeckých pracoviskách, ktoré sú súčasťou jednotnej siete vedeckých pracovísk Československej akadémie vied a združuje ako svojich členov najvýznamnejších vedeckých pracovníkov na Slovensku.

§ 2

(1) Úlohou Akadémie je v rámci celkovej koncepcie československej vedy organizovať a zabezpečovať tvorivú účasť slovenskej vedy na rozvoji teoretického bádania a vedeckej tvorby v Československej socialistickej republike tak, aby pri plnení perspektívnych, hospodársky a spoločensky dôležitých úloh základného výskumu v prírodných, technických a spoločenských vedách vychádzala z potrieb vývinu socialistickej spoločnosti.

(2) Akadémia svoje úlohy plní najmä tým, že

a) zúčastňuje sa na vytváraní celkovej koncepcie rozvoja československej vedy a celoštátnych plánov vedeckovýskumných prác základného výskumu; zabezpečuje a kontroluje ich plnenie na Slovensku,

b) vedecky a metodicky usmerňuje a koordinuje prácu všetkých vedeckých pracovísk a vysokých škôl v oblasti základného výskumu na Slovensku, orientuje ich na hlavné úlohy v súlade so štátnym dlhodobým plánom rozvoja vedy a techniky, stará sa o zvyšovanie ich úrovne a o najúčelnejšie využívanie všetkých síl a prostriedkov,

c) vyhľadáva a vychováva, najmä v spolupráci s vysokými školami, pre potreby vedeckých pracovísk, ako aj pre potreby praxe vysokokvalifikovaných a svojej socialistickej vlasti oddaných vedeckých pracovníkov a pomáha vysokým školám v ich pedagogickej činnosti,

d) zverejňuje výsledky svojej činnosti a prispieva k popularizácii výsledkov výskumu,

e) zúčastňuje sa na organizácii a koordinácii zahraničných vedeckých stykov.

(3) Akadémia je oprávnená vyžadovať v oblasti základného výskumu od vysokých škôl a ostatných vedeckovýskumných pracovísk potrebné podklady a informácie, dávať týmto školám a pracoviskám na Slovensku podnety pre ich vedeckú činnosť a na prehlbovanie vzájomnej spolupráce; o tom treba upovedomiť nadriadený orgán vedeckovýskumného pracoviska. Akadémia môže podľa potreby dávať týmto pracoviskám, prípadne ich nadriadeným orgánom odporúčanie na uskutočnenie vhodných opatrení; pracoviská, prípadne ich nadriadené orgány sú povinné takéto odporúčania prerokúvať a svoje stanovisko oznámiť Akadémii. Akadémia je ďalej oprávnená vyžadovať potrebné informácie aj od štátnych a hospodárskych orgánov a organizácií, ako aj od spoločenských organizácií.

§ 3

(1) V zásadných vedeckých otázkach hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska je Akadémia hlavným poradcom Slovenskej národnej rady a jej orgánov.

(2) Za svoju činnosť Akadémia zodpovedá tiež Predsedníctvu Slovenskej národnej rady; podáva mu o tejto činnosti každoročne správu.

§ 4

Akadémia je právnickou osobou. Organizačné útvary Akadémie vykonávajú v mene Akadémie správu národného majetku podľa všeobecných predpisov.

§ 5

Akadémii prislúcha právo udeľovať vedecké hodnosti. O podrobnostiach platia osobitné predpisy.

§ 6

K akadémii sa môžu pridružiť vedecké spoločnosti; o tom rozhoduje Predsedníctvo Akadémie.

§ 7

Akadémia je oprávnená v rámci svojej pôsobnosti vydávať periodické a neperiodické publikácie a vybudovať pre tento účel vydavateľský podnik.

Druhá časť
Členovia Akadémie

§ 8

Členmi Akadémie sa môžu stať vynikajúci vedci, pôsobiaci na Slovensku, ktorí sú oddaní socialistickej vlasti a aktívne prispievajú k výstavbe novej spoločnosti, a to

a) riadnymi členmi - akademikmi - vedci, ktorí obohatili vedu prácami obzvlášť veľkého významu,

b) členmi korešpondentmi - vedci, ktorí obohatili vedu významnými prácami.

§ 9

Členstvo v akadémii sa nadobúda voľbou, ktorú vykonáva valné zhromaždenie členov Akadémie a potvrdzuje Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

§ 10

(1) Akademici a členovia korešpondenti sú povinní tvorivým spôsobom pracovať vo svojich vedných odboroch, napomáhať pri realizácii výsledkov vedeckého výskumu, zúčastňovať sa na činnosti Akadémie, plniť úlohy, ktoré im Akadémia uložila a svedomite vykonávať funkcie, do ktorých boli zvolení.

(2) Akademici a členovia korešpondenti dostávajú pravidelnú mesačnú odmenu vo výške určenej Predsedníctvom Slovenskej národnej rady.

§ 11

Akademik a člen korešpondent stráca členstvo v Akadémii uznesením valného zhromaždenia, ak sa spreneveril vlasti, veci mieru a socializmu alebo ak bol odsúdený na trest straty čestných titulov a vyznamenaní; uznesením valného zhromaždenia môže byť zbavený členstva v Akadémii aj vtedy, ak sústavne a bez náležitého dôvodu neplní úlohy vyplývajúce z jeho členstva v Akadémii (§ 10 ods. 1).

Tretia časť
Orgány Akadémie

§ 12

(1) Najvyšším orgánom Akadémie je valné zhromaždenie členov Akadémie,

(2) Valné zhromaždenie rozhoduje o zásadných otázkach týkajúcich sa úloh Akadémie a o zásadných organizačných otázkach, najmä:

a) určuje hlavné smery činnosti a ďalšieho rozvoja Akadémie podľa zásad schválených valným zhromaždením členov Československej akadémie vied, ako aj podľa osobitných potrieb hospodárskej a kultúrnej výstavby Slovenska a vytyčuje hlavné úlohy pre činnosť svojich vedeckovýskumných pracovísk,

b) určuje, pre ktoré vedné odbory sa ustanovujú vedecké kolégiá,

c) prerokúva a schvaľuje správu Predsedníctva o činnosti Akadémie,

d) na návrh Predsedníctva Akadémie volí členov Akadémiea rozhoduje aj o strate členstva v Akadémii (§ 11),

e) na návrh Predsedníctva Akadémie volí a odvoláva členov Predsedníctva Akadémie.

(3) Valné zhromaždenie sa schádza spravidla raz ročne; zvoláva ho Predsedníctvo Akadémie. Na valné zhromaždenie môže Predsedníctvo prizvať predsedov vedeckých kolégií, vedúcich vedeckých pracovísk, prípadne aj iných vedeckých pracovníkov, ktorí nie sú členmi Akadémie. Hlasovacie právo na valnom zhromaždení majú členovia Akadémie.

§ 13

(1) Stálym ústredným riadiacim orgánom Akadémie je Predsedníctvo, ktoré tvorí predseda, podpredsedovia, hlavný vedecký tajomník, Prípadne jeho zástupca a ďalší členovia Akadémie. Členovia Predsedníctva Akadémie sú volení na obdobie štyroch rokov valným zhromaždením, ktorému zodpovedajú za svoju činnosť. Valné zhromaždenie určuje počet podpredsedov a ďalších členov Predsedníctva. Voľbu členov Predsedníctva potvrdzuje Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

(2) Predsedníctvo Akadémie ako kolektívny riadiaci orgán Akadémie zabezpečuje podľa základných smerníc Prezídia Československej akadémie vied a uznesení valného zhromaždenia členov Akadémie činnosť všetkých zložiek a pracovísk Akadémie, stará sa o rozvoj vedy na Slovensku, čím v územných a národných podmienkach Slovenska posilňuje jednotu československej vedy.

(3) Za predsedu a podpredsedov Akadémie môžu byť zvolení iba akademici.

(4) Ak treba zvoliť člena Predsedníctva Akadémie pred uplynutím funkčného obdobia, volí ho valné zhromaždenie len na zvyšok tohto obdobia.

(5) Pôsobnosť Predsedníctva bližšie vymedzia stanovy Akadémie.

§ 14

(1) Predsedníctvo Akadémie môže poveriť jednotlivých svojich členov obstarávaním určitých činností; najmä poveruje podpredsedov Akadémie starostlivosťou o koordináciu a kompletnosť prác v určitých oblastiach vedeckého bádania. Na plnenie týchto úloh môže zriaďovať komisie a iné pomocné orgány.

(2) Členovia Predsedníctva Akadémie, poverení určitou činnosťou podľa odseku 1, sú za výkon tejto činnosti zodpovední Predsedníctvu Akadémie, podávajú mu o nej správy a predkladajú mu podľa potreby svoje návrhy. Platí to aj o komisiách a iných pomocných orgánoch, zriadených podľa odseku 1.

§ 15

(1) Základnými ideovými a vedeckými orgánmi Akadémie v jednotlivých vedných odboroch sú vedecké kolégia Akadémie, zložené z členov Akadémie, riaditeľov (vedúcich) a iných pracovníkov pracovísk Akadémie, pracovníkov vysokých škôl a z ďalších vedeckých, technických a hospodárskych pracovníkov, prípadne aj iných vynikajúcich odborníkov.

(2) Predsedu a ostatných členov vedeckého kolégia vymenúva a odvoláva Predsedníctvo Akadémie.

(3) Úlohou vedeckých kolégií je koordinovať a metodicky riadiť rozvoj príslušných vedných odborov. Pôsobnosť vedeckých kolégií bližšie vymedzia stanovy Akadémie.

§ 16

Orgány aj funkcionári Akadémie a jej pracovísk sústavne vytvárajú podmienky pre širokú účasť pracovníkov Akadémie na riadení vedeckej práce. Zásadné otázky, ktoré sa týkajú určitého vedeckého pracoviska, prerokúvajú orgány Akadémie spravidla za účasti riaditeľa (vedúceho), prípadne ďalších pracovníkov a zástupcov spoločenských organizácií príslušného pracoviska.

§ 17

Správnu, hospodársku a organizačnú agendu Akadémie obstaráva výkonný aparát, ktorý zriaďuje Predsedníctvo Akadémie.

Štvrtá časť
Vedecké pracoviská Akadémie

§ 18

(1) Strediskami vedeckovýskumnej činnosti Akadémie sú jej vedecké pracoviská, ktoré rozvíjajú na najvyššej úrovni vedeckovýskumnú činnosť v príslušnom vednom odbore, úzko spolupracujú s vysokými školami a ostatnými vedeckovýskumnými pracoviskami, podieľajú sa na vedeckopopularizačnej a kultúrnopolitickej činnosti a prispievajú k realizácii výsledkov vedeckovýskumných prác. Postup pri zriaďovaní a zrušovaní vedeckých pracovísk Akadémie upravuje osobitný zákon.

(2) Na čele pracoviska je vedúci (riaditeľ), ktorý riadi všetku činnosť pracoviska a zodpovedá za ňu Predsedníctvu Akadémie.

(3) Vedúci (riaditeľ) vedeckého pracoviska je povinný vytvárať na pracovisku podmienky pre širokú účasť všetkých pracovníkov na riadení vedeckej práce; za tým účelom prerokúva všetky dôležité otázky vo svojom pomocnom orgáne (ústavnej rade) a úzko spolupracuje so spoločenskými organizáciami pôsobiacimi na pracovisku.

§ 19

(1) Povinnosťou vedeckých pracovníkov Akadémie je s súlade s plánmi vedeckých úloh tvorivým spôsobom prispievať k najúčinnejšiemu riešeniu teoreticky závažných a pre prax dôležitých vedeckých problémov, aktívne vedecky pracovať, neustále rozvíjať svoje teoretické znalosti i praktické skúseností, politicky sa vzdelávať a opierať sa vo svojej činnosti o kolektív spolupracovníkov vedeckí pracovníci sú povinní zúčastňovať sa na vedeckoorganizačnej práci na svojom pracovisku.

(2) Povinnosťou vedúceho (riaditeľa) vedeckého pracoviska Akadémie je vytvárať na pracovisku také podmienky, aby každý vedecký pracovník mohol v rámci uložených úloh plne rozvíjať svoje tvorivé schopnosti a zvyšovať svoju vedeckú kvalifikáciu.

(3) Práva a povinnosti pracovníkov vedeckých pracovísk Akadémie upravia pracovné poriadky.

Piata časť
Záverečné ustanovenia

§ 20

Podrobnejšiu úpravu organizácie, vnútornej štruktúry Akadémie a právne postavenie jej orgánov a organizačných útvarov obsahujú stanovy Akadémie, na ktorých sa uznáša valné zhromaždenie členov Akadémie a ktoré schvaľuje Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

§ 21

Zrušuje sa zákon Slovenskej národnej rady číslo 1/1953 Zb. SNR o Slovenskej akadémii vied v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 9/1958 Zb. SNR, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady o Slovenskej akadémii vied.

§ 22

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Chudík v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.